

ZVLÁŠTNOSTI ŽENIJNÍHO ZABEZPEČENÍ V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

Všeobecně

Pro stanovení zvláštností ženijního zabezpečení v počátečním období války vycházím v této úvaze ze základního předpokladu vojenských imperialistických teorií: provést na obránce náhlý mocný úder především zbraněmi hromadného ničení, doplněný mohutným leteckým bombardováním i bombardováním řízenými střelami tak, aby útočník získal v prvních dnech války rozhodující převahu nad obráncem.

Dalším předpokladem je, že útočník provede tento náhlý úder skutečně s nejvyšším možným stupněm překvapení, a to především na rozhodující prostory, a dále na směrech, na nichž hodlá rychle proniknout do hloubky pozemními motomechanisovanými a tankovými svazy a svazky, aby se zmocnil rozsáhlých území a připravil podmínky pro rychlé zakončení války.

Tento ráz zahajovacího období války určuje jednu z hlavních podmínek majících vliv na způsob a možnosti ženijního zabezpečení: je to velmi krátký čas k provedení nutných opatření.

Naproti tomu rozsah ženijních opatření k zabezpečení vojsk majících za úkol obranou hranic zabezpečit soustředění armád druhého sledu a připravit podmínky pro vlastní útočnou akci, je tak značný, že provést je v tomto krátkém čase je zhora nemožné.

Z tohoto rozporu vyplývá hlavní zvláštnost ženijního zabezpečení, t. j. nutnost provést aspoň zčásti úkoly ženijního zabezpečení již před možným náhlým úderem útočníka, to jest již v míru. Ostatní úkoly nebo doplnění provedených již prací nutno před možným zahájením úderu nepřítele připravit tak, aby je bylo možno provést co nejdříve a s minimálním počtem sil.

Tato opatření se budou především týkat těchto úkolů:

- ženijního průzkumu,
- zatarasování a ničení,
- budování obranných pásem se zvláštním zřetelem na budování palebných postavení pro reaktivní střely a atomové dělostřelectvo,
- ženijního zabezpečení velení,
- ženijního zabezpečení komunikací, hlavně pro soustředění armád druhého sledu a pro jejich zasazení do útočné operace,
- ženijního zabezpečení prostorů soustředění hlubokých operačních záloh,
- operačního maskování,
- zabezpečení ženijním materiálem,
- zabezpečení dílčího povolání záložníků a provedení mobilisace ženijních jednotek, i otázek dislokačních,
- příprava všech druhů vojsk k plnění základních úkolů ženijního zabezpečení vlastními silami.

Plnění jednotlivých těchto úkolů je etapovitě a pro různé úkoly v jednotlivých etapách různé. S hlediska provádění je vhodné rozdělit si je do těchto období:

1. období mírových prací,

2. období zvýšeného nebezpečí, kdy sice nejsou známy konkrétní skutečnosti o přípravě náhlého úderu a přípravě útočnickových vojsk, ale různé příznaky naznačují, že náhlou agresí vyloučit nelze,

3. období pravděpodobného zahájení náhlého úderu,

4. období vlastního zahájení útočných akcí nepřítel.

Další rozvíjení úkolů ženijního zabezpečení v průběhu zahajovacích operací nevykazuje charakteristických zvláštností odlišných od normálního průběhu operací, a proto je do této úvahy nezahrnuji.

Typickým znakem všech uvedených období je, že nemohou být přesněji časově určena, vyjímajíc období poslední, to jest, že nemůže být odhadnuta délka jejich trvání a že ani přechody mezi jednotlivými obdobími nejsou dost zřetelně vytyčeny. Naopak je pravděpodobné, že se tato období budou částečně prolínat a přesahovat. Není dokonce vyloučena ani taková možnost, že některé z těchto období, jako na př. období uvedené za 2 nebo 3, anebo dokonce obě dvě mohou být zcela vypuštěna.

1. Období mírových prací

Nutnost vybudovat některá ženijní opatření je nezbytná, mají-li mít tato opatření požadovanou účinnost. Různá ženijní opatření se již v míru prováděla vždy, pokud historie vojenství sahá. Začasté to byly stavby velmi nákladné, jako pomezí hrady, pevnosti, stálá opevnění a p. Tím nutnější jsou tato opatření v dobách atomové války, kdy nutno počítat s nejkratším možným časem od projevení nepřátelství až k zahájení pozemních operací.

Ženijní opatření budovaná v míru mají tu výhodu, že mohou být velmi důkladně promyšlena, dokonale přizpůsobena zamýšleným operacím, účelně spojena s výhodami poskytovanými terénem, ekonomicky vyřešena a zčásti budována bez tlaku času.

Nevýhodou ženijních opatření budovaných v míru je, že

- zastarávají s vývojem nové bojové techniky a s vývojem názorů na vedení operací;
- jsou z velké části prakticky neutajitelná, a to nejen co do místa, ale i co do odolnosti nebo času potřebného k adjustaci a p. Podle stupně zjištění může nepřítel přizpůsobit svůj zámysl operací;
- vyžadují značné množství materiálů a pracovních sil jak na stavbu, tak i na trvalé udržování, při čemž není jisté, zda těchto zařízení bude vůbec využito (na př. obejde-li je nepřítel);
- v některých případech snižují možnosti dokonalého hospodářského využití půdy.

Jestliže nepřítel hodlá uskutečnit náhlé napadení, musí již v míru provádět k tomu přípravy, které prakticky nejsou utajitelné. S hlediska ženijního to jsou:

- úprava komunikací vedoucích z hloubky k státní hranici (rozšiřování, zesilování objektů a p.),
- zesílení civilní opravárenské služby a regulační služby na těchto silnicích,
- příprava vykládacích prostorů na železničních stanicích a poblíž nich,
- budování palebných postavení pro atomové dělostřelectvo a pro odpalovací základny raketových střel,
- budování prvků obrany, střeleckých okopů, úkrytů i VS a VP.

Sledování této činnosti musí být v míru věnována důsledná pozornost, a to počínaje pohraničními pluky a divisemi (v úzké součinnosti s jednotkami pohraniční stráže).

Hlavní úkoly ženijního zabezpečení v tomto období budou velmi rozsáhlé a budou obsahovat vybudování některých prvků na předpokládaných bojištích a provedení různých opatření téměř na celém území státu. Podrobné rozvedení těchto úkolů se svým rázem vymyká z rámce této úvahy.

2. Období zvýšeného nebezpečí

I když se útočník vynasnaží, aby náhlý úder provedl s překvapením, to jest s normálními mírovými počty některých svazků a z mírových letišť i odpalovacích základen vybudovaných v míru, přece jen budou jisté příznaky prozrazující zvýšené nebezpečí. Mezi těmito příznaky nutno uvést: dobudování odpalovacích základen a uložení většího počtu řízených i neřízených střel v jejich blízkosti, vykládání a ukládání atomových pum poblíž mírových letišť, případné značnější povolávání záložníků, zvláště k některým jednotkám, příprava rozsáhlejších cvičení — pozemních do vzdálenosti asi 500 km od hranic, leteckých v celé západní Evropě — možné agenturní zprávy o dokončování příprav a p.

S ženijního hlediska mohou být na nepřátelské straně tyto příznaky:

Přisunování mostního materiálu do míst ležících pohlíž mostů, aby mohl útočník při zásahu obránce na mosty včas nahradit tyto mosty výpocnými.

Pohyb ženijních jednotek k důležitým stálým objektům na komunikacích, aby byla zabezpečena jejich oprava nebo náhrada.

Přisun těžké ženijní techniky, zvláště silniční, do míst ležících blíže hranic s cílem, aby útočník mohl rychle odstranit zátarasy na osách, především v pohraničním a těžce schůdném terénu.

Úprava prostorů soustředění vojsk mimo stálé posádky.

Zesilování mostů a propustků na vedlejších cestách předpokládaných pro zasazení sil z hloubky a rozšiřování těchto cest, nestalo-li se tak již v míru.

Rozmnožování sítě pozorovaten a radiolokačních stanic v blízkosti státních hranic.

Příprava, po případě rozvoz regulační služby pro správnou regulaci sil zasazovaných z hloubky.

Provádění ženijních opatření k uložení potrubí pro pohonné hmoty.

Zvýšená agenturní činnost nepřítele v prostoru našich ženijních opatření provedených v míru.

Zvýšená intensita okopových prací poblíž hranic, zejména na méně důležitých směrech.

Příprava vykládacích prostorů na železničních stanicích.

Individuální panikařské snahy civilního obyvatelstva po opuštění průmyslových středisek.

Příprava skladů ženijního materiálu, hlavně trhavin, v pohraničním pásmu.

Zvýšená aktivita v budování různých ženijních opatření PVOS a CO u závodů.

Zpravodajské úsilí státu, který očekává napadení, musí být usměrněno po ženijní stránce na tyto možné příznaky. Je jisté, že se nemusí projevit všechny, zvláště budou-li některá opatření budována nepřítelem soustavně v míru. Avšak patrně se projeví aspoň některé z uvedených příznaků. Jen dobrý výsledek zpravodajské činnosti dá možnost stanovit správné předpoklady a získat čas na provedení potřebných opatření.

Je žádoucí, aby do zpravodajské a agenturní činnosti na území útočnickově byli zařazeni zpravodajci se speciálním ženijním výcvikem, kteří by mohli správně zaměřit svou činnost na možné ženijní příznaky náhlého napadení.

Byla-li takto zjištěna zvýšená možnost nepřátelského náhlého úderu, je třeba přikročit k splnění další etapy ženijních opatření.

Jsou to:

— **Doplnění ženijních jednotek** útvarů druhů vojsk, divisních ženijních útvarů a zčásti útvarů a svazků armádních, především útvarů zatarasovacích, na vyšší až mobilisační počty. Příprava povolání záložníků k tomuto doplnění musí být zpracována v různých variantách tak, aby mohla být potřebná varianta co nejrychleji uskutečněna.

— **Budování nevýbušných záatarasů** všech druhů, především v prostoru mezi hranicemi a předním okrajem hlavního pásma obrany, zvyšování neprůchodnosti hranic a uzavírání podružných směrů se zřetelem na možnost obrany záatarasů palbami. Tyto záatarasy zřizují ženijní jednotky divisi v součinnosti s ženijními jednotkami Pohraniční stráže, doplněné jednotkami ostatních druhů vojsk, po př. civilními pracovníky.

— **Příprava větších mostních objektů k ničení**, zvláště takových, jichž ničení způsobí hluboké a široké překážky. V tomto období bude zpravidla požadován stupeň pohotovosti k ničení čís. 2 nebo čís. 3. Aby střežením takto připravených objektů k ničení nebylo ubíráno mnoho sil pro plnění dalších úkolů, je třeba ponechat u objektů jen velmi slabé hlídky, doplněné občanskými osobami podle dohody s příslušným MNV.

— **Příprava k zřizování výbušných záatarasů**, zejména provedení podrobného průzkumu na místech záatarasů, dovoz zatarasovacího materiálu a jeho uložení v místech předvídaného použití, vytyčení minových polí a příprava záznamů o minových polích.

— **Zdokonalování a doplňování obrany** vybudované již v míru. K tomuto úkolu kromě všech druhů vojsk možno rovněž využít civilních pracovníků i civilní techniky, hlavně strojů pro zemní práce.

— **Rozptýlení ženijních skladů**, především stálých skladů ženijní munice, u nichž je předpoklad, že je nepřítel zná a že je bude ničit. Rozptýlení provést tím, že se část uloženého materiálu umístí u ženijních jednotek a v polních skladech, při čemž je nutno využít přirozených terénních skrytů i umělých staveb poskytujících ochranu proti zbraním hromadného ničení.

— **Klamná ženijní opatření** provedená s tím cílem, aby byl nepřítel jednak klamán o zámyslu obranné operace, jednak aby byly vytvořeny klamné cíle pro nepřátelské zásahy.

— **Účast při průzkumné činnosti** vševojskové. Na stupni armády nutno tento průzkum organisovat do hloubky asi 300 km, zejména

na prostory vodních toků, na stupni divisním asi do 10 až 20 km. Tento průzkum může být vyslán ovšem jen v součinnosti se zpravodajskou správou a jen pod legálními záminkami.

3. Období pravděpodobného zahájení náhlého úderu

Jakmile počet zpráv o nepřátelských přípravách náhlého vpádu roste a tyto zprávy jsou navzájem prověřeny a upřesněny, nastává další období, které možno nazvat obdobím pravděpodobné agrese.

V tomto období vzrůstají dosavadní úkoly ženijního zabezpečení o tyto úkoly:

— Doplnění ženijních jednotek na mobilizační počty, jestliže se tak dosud nestalo, a přesun těchto jednotek do prostorů předvídaného plnění úkolů.

— Budování výbušných protitankových zátarasů v součinnosti s jednotkami Pohraniční stráže, především na nejdůležitějších směrech, a to jak před předním okrajem prvního pásma obrany, tak i na důležitých směrech v hloubce. Minová pole musí být těsně spjata s palbami a se zámyslem obranného manévru a musí být označena tak, aby nezpůsobila ztráty ve vlastních vojskách. Je třeba v nich pamatovat na cesty ústupu jednotek, bojujících před předním okrajem prvního pásma obrany. K zřizování minových polí je třeba využít i sil ostatních druhů vojsk, a to střeleckých jednotek před jejich zamýšlenými postaveními a dělostřeleckých jednotek k zřizování ochranných minových polí před palebnými postaveními. Střežení minových polí, jednak s hlediska bezpečnosti vlastních vojsk, jednak s hlediska ochrany proti záškodníkům, je třeba provést co nejúsporněji, aby nebyly síly rozměňovány. Stráže u minových polí jsou připraveny v čas potřeby odstranit vytyčovací materiál kolem minových polí a materiál k označení průchodů a průchody uzavřít. Kromě skutečných minových polí třeba zřizovat i klamná minová pole.

— Doplnění příprav k ničení objektů, a to především u objektů velkých, jejichž zničením vznikne vážná překážka. U nich zvýšit stupeň pohotovosti k ničení na čís. 2, u menších objektů dosáhnout pohotovosti k ničení čís. 3. K ničení nutno připravit především takové objekty, které po zničení budou překážkou nepřátelskému pohybu. Kromě nich, v dalším pořadí, nutno připravit i ničení takových objektů a zařízení, kterých by mohl nepřítel jakkoli využít, neplánuje-li se nebo nepřipravuje jejich evakuace. Jde především o stálá pojítka, železniční dopravní zařízení, zařízení lomů, dolů, závody všech druhů, především na výrobu předmětů, kterých může být využito při válečné výrobě, a p. Je přirozené, že při tomto úkolu musí vypomáhat i zaměstnanci závodů a podniků (závodní milice), jichž se ničení týká.

— Zdokonalování a doplňování vybudovaných prvků obrany, zejména pokud jde o zlepšení velitelských stanovišť, budování klamných i záložních postavení a přípravu příčných postavení, po případě postavení pro boj v obklíčení. Pro tyto úkoly třeba využít civilních pracovníků. Materiál nutný pro opevňovací práce získávat jednak z příslušného stavebního skladu, jednak z místních zdrojů. K tomu je třeba, aby divise prvního sledu měly už v míru ve svých prostorech proveden prů-

zkum místních zdrojů a zjištěny možnosti pro zřízení dřevařských závodů a aby tyto výrobní prvky v období pravděpodobné agrese rozvinuly. Stavební sklady nutno již v míru situovat tak, aby se za zvýšeného nebezpečí staly základem pro zřízení dřevařských závodů (t. j. mají ležet uvnitř velkého komplexu lesů a s dobrými možnostmi přísunu materiálu do hlavních prostorů obrany). Stavebním skladům již v míru uložit povinnost vést v evidenci všechny větší výroby a sklady dřeva.

— Organisoání divisních a armádních pohyblivých odřadů zatarasovacích. Zámysl a způsob vedení obranné operace byl plánován již v míru. Rovněž v míru bylo třeba mít plánovány zásahy pohyblivých odřadů zatarasovacích. V období pravděpodobného náhlého úderu je třeba tyto odřady organisovat, připravit a nacvičit jednotlivé plánované zásahy a provést průzkum na další neplánované zásahy. Síla a počet POZ bude zpravidla převyšovat potřebu v normální operaci. Rychlost manévru bude jedním z hlavních činitelů úspěchu. Většina těchto úkolů je zpravidla plněna v součinnosti s dělostřeleckými protitankovými zálohami. Zároveň je nutno ženijně vybudovat vyčkávací místa pohyblivých odřadů zatarasovacích i záložní vyčkávací místa a připravit zatarasovací materiál v dostatečném počtu pro tři až čtyři pokládky.

— Organisoání ženijních záloh na stupni divisi i armád. Pro zálohy předvídat jednak úkoly zatarasovací, jednak odstranění následků po atomových úderech s hlavním zřetelem na obnovení průjezdnosti na hlavních komunikačních směrech.

— Organisaace civilních pracovníků různých oborů (železničních zaměstnanců, závodních milic, požárníků a p.) k přípravě skupin pro ničení důležitých objektů a podniků po případném provedení evakuace. Vlastní ničení ovšem může být provedeno jen v součinnosti s příslušným vojenským velitelem obranného úseku, a to až v okamžiku, kdy je daný prostor pod tlakem nepřítele vojensky vyklizován. Ničení potom nutno provádět v širokém rozsahu všemi možnými způsoby. Je-li k němu potřebí ženijní munice, dodává ji příslušná divize ze svých divisních ženijních muničních skladů, a nemá-li dostatek zásob, dodá ji armáda.

— Příprava prostorů soustředění pro svazky druhých sledů armády i pro armádu druhého sledu. V tomto období už lze počítat s tím, že budou svazky druhých sledů zčásti zaujímat prostory soustředění, a proto nutno doplňovat vybavení těchto prostorů. Je třeba především zvětšovat počty úkrytů. Budují se částmi sil soustřeďovaných jednotek, po případě armádními ženijními jednotkami a ženijními jednotkami hlavního velitelství.

— Budování klamných prostorů soustředění a předstírání klamných pohybů vojsk dilem do prostorů soustředění, dilem k přípravě klamných přesunů z prostoru soustředění k zasazení do protiztečí, po případě protiúderů. Tento úkol je ovšem úkolem vševojskovým, ženijní vojsko se na něm podílí jen částí, především zasazením maskovacích jednotek.

— Příprava obnovy cest po nepřátelských atomových a leteckých úderech. Půjde především o cesty do prostoru soustředění, zvláště pak pro soustředění armád 2. sledu a dále o obnovu cest pro zasazování druhých sledů. První skupina cest — pro soustředění — se týká území ce-

lého státu a úkol obnovy může být splněn jen s využitím civilních orgánů a podniků. Péče o úpravu cest pro zasazení druhých sledů je věcí armády a hlavního velitelství, podle toho, o které druhé sledy jde.

— Příprava pohyblivých záloh ženijního materiálu, především zatarasovacího. K zabezpečení účinného zatarasování je třeba mít na stupni armády pohyblivou zálohu materiálu určenou jednak k nahrazení ztrát vzniklých nepřátelským náhlým úderem (na př. při zničení některých divisních skladů ženijní munice), jednak k doplnění materiálu divisních armádních pohyblivých odřadů zatarasovacích na možných hlavních směrech nepřátelského pronikání.

Odstranit nebezpečí zničení velkých vodních přehrad postupným jich odpuštěním na minimální pracovní hladinu u energetických přehrad a na minimální hladinu stálé zásoby u přehrad sloužících k zásobování vodou.

4. Období zahájení nepřátelských útočných operací

Vlastní období zahájení operací bude patrně velmi krátké, protože útočník hodlá prolamovat jednotlivá obranná pásma a postavení z chodu. Jakmile budou jeho pozemní akce zastaveny a svazky a armády druhého sledu obránce připraveny, nastává přechod do normálních podmínek vedení operací, v nichž se už nevyskytují nové charakteristické zvláštnosti ženijního zabezpečení.

V období zahájení útočnickových operací budou všechna dosavadní ženijní opatření zdokonalována a doplňována s důrazem na zatarasování hlavních směrů a na ženijní zabezpečení zasazení druhých sledů armád i frontu.

Pro toto období je třeba zvýšit počet pohyblivých odřadů zatarasovacích, zabezpečit je materiálně a používat k zatarasování nejvýkonnějších prostředků a mechanisace (zatarasovačů, letounů, vrtulníků, chemických, radioaktivních i biologických látek). Se zatarasováním musí být spojeno i rozsáhlé zřizování nástrah a důkladné ničení všeho cenného, co by se mohlo dostat nepříteli do rukou, jako závodů, podniků, energetických zdrojů, úrody na polích a p. K tomu je třeba využít civilních pracovníků, především zaměstnanců příslušných podniků, kteří budou i po evakuaci na místě s tímto úkolem zanechání.

Úprava cest je dalším z důležitých ženijních úkolů tohoto období. Jde o cesty pro zavedení těchto druhých sledů do boje.

S tím souvisí i účast ženijních jednotek při maskování, to jest hlavně zřizování dalších klamných prostorů soustředění a klamných přesunů druhých sledů.

Vážnou otázkou může být zásobování vodou za předpokladu, že nepřítel použije prostorového zamoření radioaktivními látkami. Velké většiny vodních přehrad a rybníků je využíváno k zásobování průmyslových měst nebo velkých sídlišť pitnou vodou nebo užitkovou vodou pro některé druhy průmyslu. Je pravděpodobné, že by nepřítel mohl využít tohoto zamoření především na pasivních směrech. Pro tento případ je třeba mít provedeny

průzkumy náhradních zdrojů vody a připravena opatření k přidělování nejnutnějších dávek vody obyvatelstvu zasaženého území.

V zásadě se však ženijní úkoly tohoto období přibližují normálním úkolům ženijního zabezpečení, jak jsou známy z vedení operací v průběhu války.

Závěr

V této úvaze byla probírána jedna možnost pravděpodobného zahájení války, a to taková, že válku započne nepřítel náhlým úderem a vlastní vojska jsou v první fázi určena k úkolu zachytit tento úder a připravit podmínky pro přechod do útočné operace. Varianta, že by protivník byl předstížen, to jest, že by byly zahájeny operace útočné dříve, než nepřítel zahájí vlastní útok, nebyla v této úvaze rozbírána.

Z celé úvahy vyplývá, že rozsah ženijního opatření je tak veliký, že je zohlednění nemožné provést úkoly ženijního zabezpečení v období zvýšeného nebezpečí nebo dokonce až při zahájení nepřátelské agrese. Proto musí být značná část ženijních opatření uskutečněna již v míru a další část připravena a rozplánována tak, aby mohla být neprodleně prováděna.

K splnění úkolu je dále třeba, aby ženijní jednotky pohraničních divisí a zatarasovací jednotky byly na zvýšených počtech, aby bylo možno čelit nepřátelským pokusům o překvapení. Dislokace těchto jednotek musí odpovídat možnostem co nejrychlejšího zasazení. Dále je třeba, aby byly části ženijních záloh, dovolí-li to situace, povolány ještě před zahájením mobilisace, a to jak k jednotkám již uvedeným, tak i k armádním ženijním útvarům a svazkům.

Rovněž je důležité zvýšit rozsah ženijní přípravy všech druhů vojsk, zejména střeleckých jednotek a dělostřelectva, aby části těchto sil mohlo být využito i k plnění speciálních ženijních úkolů, zejména k zatarasování a k zřizování ochranných minových polí.

Ženijní opatření musí být prováděna podle pořadí důležitosti, které je třeba zpracovat již v míru se zřetelem na konkrétní síly, jichž může být k daným úkolům použito. Přitom nutno přihlížet k zásadě, že úsilí ženijních opatření nutno soustředit na hlavní tankové směry a že všechna ženijní opatření musí být uskutečňována v přímé závislosti na zámyslu vedení obrany. Jde především o to, aby zátarasby byly sladěny s palbami obránce a s připravenými protiztečemi. Tím ovšem není řečeno, že by nebylo možno zřizovat různé nástrahy, které by nebyly pod přímou palbou.

Hlavní důraz ženijního zabezpečení nutno v prvním období položit na zatarasování, na něž je třeba vyčlenit valnou většinu ženijních sil a část sil ostatních druhů vojsk. Ženijní opatření druhů vojsk soustředit na budování obrany, při čemž okopy dělat takové, aby skýtal co nejdokonalejší protiatomovou ochranu. Zvýšení protiatomové ochrany a odolnosti jednotlivých prvků nutno dát přednost před budováním souvislých zákopů.

V hloubce pak je třeba připravovat prostory soustředění svazků a armád druhých sledů především s hlediska protiatomové ochrany, klamné prostory soustředění a zabezpečit cesty k tomu, aby zmobilizované svazky mohly zaujmout prostory soustředění a aby mohly být po soustředění zasaženy do boje.

K plnění úkolů ženijního zabezpečení je nutno v nejširším měřítku využít civilních sil a prostředků, hlavně techniky. K zvýšení pohotovosti a rychlosti zásahu je třeba, aby plány obrany i všech ženijních opatření zpracoval ve svém pásmu obrany osobně příslušný velitel divise s náčelníky druhů vojsk a aby všichni tito funkcionáři zastávali své funkce co možná dlouho a nebyli často měněni. Je nutno, aby podrobně znali terén ve svém pásmu, se všemi jeho charakteristickými zvláštnostmi, které usnadňují jejich úkol.

Příprava této obrany by měla být hlavním úkolem velitelů těchto divísi a všechna jejich cvičení, velitelská příprava a studium by měly být zaměřeny k tomuto rozhodujícímu úkolu.